

Soạn bài Mùa lá rụng trong vườn - Ngữ văn lớp 12

Câu 1. Nhân vật chị Hoài trong tác phẩm để lại cho anh (chị) có ấn tượng gì? Vì sao mọi người trong gia đình, với những tính cách khác nhau, nhưng tất cả đều yêu quý chị Hoài?

Trả lời:

- Chị Hoài mang vẻ đẹp đằm thắm của người phụ nữ nông thôn: "*người thon gọn... chiếc khăn len nâu thắt ôm khuôn mặt rộng có cặp mắt hai mí đằm thắm và cái miệng cười rất tươi*".

- Nét đằm thắm, mặn mà toát lên từ tâm hồn chị, từ tình cảm đôn hậu, từ cách ứng xử, quan hệ với mọi người. Từng là dâu trưởng trong gia đình ông Bằng bây giờ chị đã có một gia đình riêng với những quan hệ riêng, lo toan riêng, mọi người vẫn nhớ, vẫn quý, vẫn yêu chị. Bởi vậy "*người phụ nữ trưởng đã cùng tham dự cuộc sống của gia đình này*" (biết chuyện cô Phượng đã chuyển công tác, nhận được thư bố chồng cũ, "*sợ ông buồn nên phải lên ngay*"; chu đáo, xử lý chuẩn bị quà, hỏi thăm tất cả mọi người lớn, bé; sự thành tâm của chị trước bàn thờ gia tiên chiều 30 tết). Trong tiềm thức mỗi người "*vẫn sống động một chị Hoài đẹp người đẹp nét*".

- Chị Hoài được mọi người yêu quý vì chị là mẫu người phụ nữ vẫn giữ được nét đẹp truyền thống quý giá.

Câu 2. Phân tích diễn biến tâm lí hai nhân vật ông Bằng và chị Hoài trong cảnh gặp lại trước giờ cúng tất niên. Sự xúc động sâu sắc của hai người có ý nghĩa gì?

Trả lời:

Ông Bằng và chị Hoài là nhân vật cùng có nỗi lo lắng trước những biến động theo chiều hướng xấu của đại gia đình. Gặp lại nhau trong một hoàn cảnh đặc biệt: chiều 30 Tết - khi mọi cảm xúc của con người đều hướng về nguồn cội, về những giá trị truyền thống đẹp đẽ của gia đình. Chị Hoài - vốn là con dâu trưởng của gia đình, giờ đã có gia đình riêng, xa cách lâu ngày. Cảnh sum họp trước giờ cúng tất niên thực sự xúc động:

- Ông Bằng "nghe thấy xôn xao tin chị Hoài lên", "ông sững lại khi nhìn thấy Hoài, mặt thoáng một chút ngờ ngẩn rồi mắt ông chớp liên hồi, môi ông bật bật không thành tiếng, có cảm giác như ông sắp khóc oà", "giọng ông bỗng khê đặc, khàn rè: Hoài đấy ư, con?", đó là nỗi vui mừng, xúc động không giấu giếm của ông khi gặp lại người đã từng là con dâu trưởng mà ông rất mực quý mến.

- Chị Hoài: "gần như không chủ động được mình, lao về phía ông Bằng, quên cả đôi dép, đôi chân to bản... kịp hãm lại khi còn cách ông già hai hàng gạch hoa". Tiếng gọi của chị nghẹn ngào trong tiếng nấc: "Ông!".

Sự xúc động sâu sắc của hai người thể hiện tình cảm chân thành giữa những người trong gia đình. Nhưng quan trọng hơn, nó dự cảm về những gì tốt đẹp trong truyền thống gia đình mà giờ đây, trước bao tác động của thời cuộc, đang có nguy cơ bị băng hoại.

Câu 3. Khung cảnh Tết và dòng tâm tư cùng với lời khấn của ông Bằng trước bàn thờ gọi cho anh (chị) cảm xúc và suy nghĩ gì về truyền thống văn hóa riêng của dân tộc ta?

Trả lời:

- Khung cảnh Tết, khói hương, mâm cỗ thịnh soạn "vào cái thời buổi đất nước còn nhiều khó khăn sau hơn ba mươi năm chiến tranh..." mọi người trong gia đình tề tựu, quây quần... Tất cả chuẩn bị chu đáo cho khoảnh khắc tri ân trước tổ tiên trong chiều 30 Tết.
- Ông Bằng "soát lại hàng khay áo, chỉnh lại cà vạt, ho khan một tiếng, dịch chân lại trước mặt bàn thờ". "Thoáng cái, ông Bằng như quên hết xung quanh và bản thể. Dâng lên trong ông cái cảm giác thiêng liêng rất đỗi quen thân và tâm trí ông bỗng mờ nhòa... Thừa thầy mẹ đã cách trở ngàn trùng mà vẫn hằng sống cùng con cháu. Con vẫn vẳng nghe đâu đây những lời giáo huấn...".
- Những hình ảnh sống động gieo vào lòng người đọc niềm xúc động rung rung, để rồi "nhập vào dòng xúc động tri ân tổ tiên và những người đã khuất".
- Bày tỏ lòng tri ân trước tổ tiên, trước những người đã mất trong lễ cúng tất niên - chiều 30 Tết, điều đó đã trở thành một nét văn hoá truyền thống đáng trân trọng và tự hào của dân tộc ta. "Quá khứ không cắt rời với hiện tại. Tổ tiên không tách rời với con cháu. Tất cả liên kết một mạch bền chặt thuỷ chung". Dù cuộc sống hiện tại muôn sự đổi thay cùng sự thay đổi của những cách nghĩ cách sống, những quan niệm mới, nét đẹp truyền thống văn hóa ấy vẫn đang và rất cần được giữ gìn, trân trọng.